Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758
Sídlo: Královopolská 147, 612 00 Brno

Záchranný výzkum ústavního Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů na stavbě „Moravia Thermal“ (k. ú. Mušov) v roce 2009. Letecký pohled na unikátní objev: odkryté základy valetudinaria – nemocničního objektu, součásti mušovské základny římských legií za markomanských válek v druhé polovině 2. století po Kristu.

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2009

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 7. června 2010
Radou pracoviště schválena dne: 23. června 2010
V Brně dne 27. května 2010

Obsah

1 Výroční zpráva o činnosti....3
1.1 Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách....3
1.2 Informace o činnosti orgánů:....3
1.3 Informace o zřizovací listině a změnách zřizovací listiny:....6
1.4 Hodnocení hlavní činnosti:....6
1.5 Vzdělávací činnost 11
1.6 Spolupráce pracoviště s dalšími institucemi 13
1.7 Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště....15
1.8 Seznam titulů vydaných na pracovišti v roce 2009....21
1.9 Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce....21
1.10 Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj 22
1.11 Bilance a předpokládaný vývoj pracoviště....22
1.12 Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů....23
2 Výsledky hospodaření v roce 2009....24
2.1 Výkazy....24
2.2 Základní údaje....29
2.3 Předmět činnosti....29
2.4 Organizační struktura....29
2.5 Financování činnosti (v Kč)....30
2.6 Základní personální údaje....30
2.7 Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách....32
2.8 Doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát....33

1 Výroční zpráva o činnosti

1.1 Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

1.1.1 Výchozí složení orgánů pracoviště

ředitel pracoviště:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
jmenován s účinností od:	1. června 2007

1.1.2 Rada pracoviště zvolena dne 8. dubna 2009 ve složení:

předseda:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
místopředseda:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
členové:	doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.
	Mgr. Balázs Komoróczy, Ph. D.
	PhDr. Karol Pieta, DrSc.

1.1.3 Dozorčí rada pracoviště byla jmenována dne 27. 3. 2007 s účinností k 1. 5. 2007 ve složení:

předseda:	doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.
místopředseda:	prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.
členové:	prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc.
	prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc.
	prof. PhDr. Petr Sommer, CSc.

1.1.4 Změny ve složení orgánů v roce 2009:

Ke dni 6. 4. 2009 odstoupili ze svých funkcí předseda a místopředseda Rady pracoviště, doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc. a Mgr. Balázs Komoróczy, Ph. D. Členové Rady pracoviště na svém jednání dne 8. 4. 2009 tajnou volbou zvolili za svého předsedu doc. PhDr. Pavla Kouřila, CSc. (4 hlasy pro, 1 se zdržel hlasování), za místopředsedu doc. PhDr. Jaroslava Tejrala, DrSc. (3 hlasy pro, 2 se zdrželi hlasování).

1.2 Informace o činnosti orgánů:

1.2.1 Ředitel:

Ve sféře organizace vědecké práce vedl přípravu a předložení středně velkého projektu „Středoevropské centrum archeologických studií/Centrum funkční odontologie“ (CECAS/COFO), k podpoře ze strukturálních fondů EU navrhovaného v letech 2008 – 2013. Vedl a koordinoval rovněž práce na znovuvybudování výzkumné základny ústavu v Mikulčicích a na rekonstrukci výzkumné základny v Dolních Dunajovicích, řídil reorganizaci a restrukturalizaci detašovaného ústavního pracoviště v Opava a centrálního archivu.

1.2.2 Rada pracoviště:

Rada pracoviště jednala v roce 2009 o aktuálních vědeckých i provozních záležitostech a problémech celkem na třech svých řádných zasedáních ve dnech 28. 1., 8. 4. a 29. 9. 2009.

Z organizačních důvodů ke dni 6. 4. 2009 odstoupili ze svých funkcí předseda a místopředseda Rady pracoviště, doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc. a

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph. D. Členové Rady pracoviště proto na svém jednání dne 8. 4. 2009 tajnou volbou zvolili nové vedení: předsedu doc. PhDr. Pavla Kouřila, CSc. (4 hlasy pro, 1 se zdržel hlasování) a místopředsedu doc. PhDr. Jaroslava Tejrala, DrSc. (3 hlasy pro, 2 se zdrželi hlasování).

Dále Rada pracoviště na svém zasedání dne 8. 4. 2009 projednala a jednohlasně schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření ústavu za rok 2008. Dle aktuální potřeby pak byly posuzovány pracovníky ústavu podané žádosti o podporu návrhů vědeckých projektů, a to jak v rámci mezinárodní spolupráce (3 projekty – souhlasně přijaty), tak v rámci Grantové agentury ČR (8 projektů doporučeno, zčásti však po zapracování vznesených připomínek).

Ředitel ústavu informoval průběžně Radu pracoviště o přípravě a hodnocení středně velkého projektu „Středoevropské centrum archeologických studií/Centrum funkční odontologie“ (CECAS/COFO), navrhovaného k podpoře ze strukturálních fondů EU. Diskutovány a posuzovány byly dále nové oborové kooperace ústavu: rámcová smlouva s Rakouským archeologickým ústavem, projekt s Ústavem archeologie a museologie filosofické fakulty Masarykovy university týkající se internetové encyklopedie Brna, projekt mezinárodní spolupráce s Ukrajinskou Akademií věd v Simferopolu, projekt několika středoevropských institucí na záchranu a prezentaci hrobky germánského krále ve slovenském Popradu apod. Členové Rady pracoviště byli seznámeni také s dalšími četnými vědeckými aktivitami ústavu (výzkumy, prezentace, účast na mezinárodních konferencích apod.).

Velmi intenzivně a obsáhle Rada pracoviště na všech svých jednáních posuzovala a diskutovala aktuální situaci Akademie věd ČR a celé vědy v ČR. Z jednotlivých témat to byla zejména otázky financování Akademie věd ČR, výhledy na další období i vztahy k universitám a vysokým školám, nebo problematika hodnocení činnosti pracovišť Akademie věd ČR.

1.2.3 Dozorčí rada:

Dozorčí rada v roce 2009 jednala na celkem čtyřech zasedáních, konaných ve dnech 12. 3., 11. 6., 9. 7. a 9. 11. 2009 (celkově 4. – 7. zasedání Rady). Na počátku ledna 2009 se členové Rady vyjádřili k aktuálně řešené problematice v hlasování č. 3 per rollam.

Tematicky náležely projednávané záležitosti několika stěžejním okruhům:

a) Činnost a hospodaření pracoviště – Rada projednala a vzala na vědomí účetní závěrku i zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky ARÚB k 31. 12. 2008. Projednala a vzala na vědomí také návrh rozpočtu pracoviště na rok 2009 a vyslovila souhlas se stávajícím rozdělením jednotlivých položek rozpočtu. Stejně tak Rada projednala a vzala na vědomí návrh Výroční zprávy ústavu za rok 2008, projednala a po diskusi schválila rovněž příslušná stanoviska Rady, zapracovaná do textu Výroční zprávy pracoviště dle § 19, odst. 1 b) a i) a dále odst. 3 zákona č. 341/2005 Sb. (oddíl 1.2.3, str. 4-5 Výroční zprávy). Rada dle směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2007 projednala hodnocení ředitele pracoviště jako podklad pro vyplacení jeho roční odměny, v této záležitosti byl předsedou Rady odeslán dopis místopředsedovi AV ČR odpovědnému za koncepční a vědecko-organizační otázky pracovišť 7. – 9. sekce. Rada na svých jednáních opakovaně upozornila na značné poddimenzování rozpočtu ústavu, limitující organizační i badatelské záměry pracoviště.

b) Nakládání s majetkem pracoviště – na počátku ledna 2009 se členové Rady vyjádřili per rollam k návrhu uzavření smlouvy o nájmu nebytových prostor v objektu č. p. 113 na ul. Štefánikova v k. ú. Ponava (okr. Brno-město, parcela p. č. 448) mezi META Brno, a. s., jako pronajímatelem a ARÚB jako nájemcem podle zákona č. 116/1990 Sb. Návrh uzavřít výše uvedenou smlouvu, předložený předsedou Rady doc. dr. R. Vlčkem, byl Radou jednomyslně schválen. Rada proto následně 12. 1. 2009 udělila předchozí písemný souhlas podle ustanovení § 19 odst. 1 písm. b) bod 7 zákona č. 341/2005 Sb. k uzavření smlouvy o nájmu nebytových prostor v objektu č. p. 113 na ul. Štefánikova v k. ú. Ponava (okr. Brno-město, parcela p. č. 448) mezi META Brno, a. s. jako pronajímatelem a Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., jako nájemcem podle zákona č. 116/1990 Sb.

Ve věci projektu komplexní rekonstrukce výzkumné základny ústavu v Mikulčicích Rada po diskusi vyslovila souhlas a jednoznačně podpořila záměr pracoviště požádat na roky 2010 a 2011 v rámci stavebních investic o částku shodnou s návrhem na rok 2008, tj. 40 a 19 mil. Kč. Rada doporučila, aby ze strany Akademie věd ČR byly tyto investice chápány jako priorita. V této souvislosti Rada dále projednala a jednomyslně schválila záměr pracoviště zakoupit z přidělených finančních prostředků (1,6 mil. Kč) pozemky v k. ú. Mikulčice pro vybudování provozních budov základny (celkem 19 parcel od čtyř vlastníků). Rada proto následně udělila předchozí písemný souhlas podle ustanovení § 19 odst. 1, písm. b) bod 1, zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích v platném znění, k uzavření kupních smluv mezi Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., a paní Bohumilou Helešicovou, paní Bc. Markétou Dvořákovou, panem Pavlem Konečkem a panem Josefem Zugarem o koupi pozemků p. č. 2092/1, 2092/2, 2092/4, 2093/3, 2095/1, 2095/2, 2096/11, 2096/12, 2096/13, 2096/14, 2096/17, 2096/18, 2096/19, 2111/3, 2111/5, 2112/1, 2112/2, 2112/3, 2113/1, vše zapsáno na LV 19, 81, 574 a 1943, vedených Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj, katastrální pracoviště Hodonín, obec Mikulčice, katastrální území Mikulčice.

V souvislosti s návrhem projektu COFO (srov. bod d) se členové Rady dle § 19, odst. 1, písm. b), bod 1 zák. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích v platném znění, vyjádřili k záměru ústavu uzavřít se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., smlouvu o budoucí smlouvě kupní na koupi nemovitosti – pozemku p. č. 834/1, k. ú. Veveří, Brno-město, pro realizaci projektu COFO. Návrh uzavřít výše uvedenou smlouvu byl Radou jednomyslně schválen. Rada proto následně udělila předchozí písemný souhlas podle ustanovení § 19 odst. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích v platném znění, k záměru Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., uzavřít jako budoucí kupující smlouvu o budoucí smlouvě kupní se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., jako budoucím prodávajícím, na koupi nemovitosti – pozemku p. č. 834/1, k. ú. Veveří, Brno-město, pro realizaci projektu „Centre of Functional Odontology“.

c) Hodnocení pracoviště – Rada byla seznámena s výsledky hodnocení výzkumného záměru pracoviště za období let 2005 – 2007 příslušnou hodnotící komisí (průběh řešení výzkumného záměru ústavu klasifikován v kategorii „A – velmi dobrý“), a vzala výsledky hodnocení na vědomí. Rada dále vzala na vědomí opatření, vedením pracoviště realizovaná pro nápravu nedostatků, zjištěných v roce 2008 Kontrolním odborem KAV ČR (konstatováno jen minimum nedostatků, konkrétně v inventurních soupisech, vyplácení

cestovních náhrad ze služebních cest a v uzavření dohod o hmotné zodpovědnosti).

d) Projekt „Centre of Functional Odontology“ (COFO) – Rada opakovaně obsáhle hodnotila a vyjadřovala svá stanoviska k tomuto projektu, za pracoviště navrhovanému k podpoře ze strukturálních fondů EU v letech 2008 – 2013, o jehož realizaci nebo zamítnutí bylo v roce 2009 rozhodováno. Projekt, původně předkládaný pod názvem „Středoevropské centrum archeologických studií“, byl v konečné podobě prezentován jako „Centrum funkční odontologie“ (COFO), s výrazným zdůrazněním biomedicínského výzkumu. Rada v této souvislosti opakovaně konstatovala potlačení archeologického výzkumu v prioritách projektu i v jeho realizačních složkách. Po dohodě a za souhlasu vedení pracoviště navrhovala proto postupně celou řadu opatření, která měla zabezpečit priority předkladatele a jeho statutárního zástupce, spolu s jasnou specifikací personálního, majetkového a finančního podílu jednotlivých účastníků. Návrh projektu nicméně nebyl v příslušném hodnotícím kole soutěže přijat, zvažované opakované podání přepracované varianty znemožnilo následně odstoupení jednoho ze stěžejních partnerů projektu.

e) Vlastní činnost Rady – projednána a schválena byla Zpráva o činnosti Rady v roce 2008.

1.3 Informace o zřizovací listině a změnách zřizovací listiny:

Zřizovací listina Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. ze dne 28. června 2006 nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Zřizovatelem ARÚB je Akademie věd České republiky – organizační složka státu.

Účelem hlavní činnosti ARÚB je uskutečňovat vědecký výzkum v oblasti archeologie, přispívat k využití jeho výsledků a k záchraně a ochraně archeologického kulturního dědictví a zajišťovat infrastrukturu výzkumu.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. ze dne 27. září 2007 bylo změněno (doplněno) znění druhého odstavce III. oddílu zřizovací listiny, věnovaného předmětu hlavní činnosti ústavu (doplnění podtrženo):

„Předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech pravěkých a raných dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů získaných soustavnými i záchrannými výzkumy, a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.“.

1.4 Hodnocení hlavní činnosti:

1.4.1 Stručná charakteristika vědecké (hlavní) činnosti pracoviště

Vědecká činnost Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., byla v roce 2009 koncentrována v souladu s výzkumným záměrem pracoviště zejména na základní výzkum vybraných témat evropské a světové prehistorie a protohistorie. Ve sféře studia starší doby kamenné a paleoetnologie přinesly terénní odkryvy nová cenná zjištění jak k počátkům mladého paleolitu (Brněnská kotlina), tak k období lovců mamutů (Milovice IV, Pavlov II, Předmostí u Přerova). Zveřejnění nejnovějších poznatků z těchto akcí se

setkalo s širokým mezinárodním ohlasem. Ve spolupráci s Polskou akademií umění a věd vydaný katalog štípaných kamenných nástrojů ze sklonku pozdní doby kamenné z území Moravy vytvořil základnu další oborové kooperace ve středoevropském měřítku. Výzkum vojenské přítomnosti antické římské říše ve středním Podunají významně obohatil unikátní objev římské vojenské nemocnice (valetudinaria) v rámci opevněného komplexu na jihomoravském Hradisku u Mušova, publikační výstupy se zaobíraly mj. některými problematickými etapami vývoje v 1. a 2. století po Kristu. Významný posun v poznání velmi závažného období migračních procesů římské éry, období stěhování národů a v počátcích slovanského osídlení přinesla identifikace dosud největšího pohřebiště Langobardů v celém středním Podunají (6. století po Kristu). Současně probíhala i revize, vyhodnocování a publikace jednotlivých segmentů dosud známého nálezového fondu. K problematice raně středověkých státních útvarů ve střední Evropě se podařilo v ediční řadě ústavu „Studien zum Burgwall von Mikulčice“ vydat obsáhlé zhodnocení biologických charakteristik populace velkomoravského hradiště v Mikulčicích. Monograficky vůbec poprvé byly analyzovány také opevňovací techniky, na teritoriu Moravy a českého Slezska užívané v průběhu 8. – 12. století. Další práce pak sumarizovaly některé důležité aspekty tohoto období (velkomoravské dvorce, funkce mikulčických kostelů apod.). Jako velmi perspektivní se přitom pro všechna uvedená témata jeví interdisciplinárně pojaté výzkumy, aplikující nejnovější přírodovědné metody a zaměřené na studium populační genetiky, migrací a výživy pravěkého a středověkého člověka, ale i chovných a lovených zvířat.

1.4.2 Výčet několika nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti a jejich aplikací

První zveřejnění objevu nového tábořiště lovců mamutů ze starší doby kamenné pod Pavlovskými vrchy na jižní Moravě, označeného jako Pavlov VI, s širokým mezinárodním ohlasem. Tábořiště poskytlo vedle kamenných nástrojů a mamutích kostí další cenné nálezy z počátků lidské kultury (keramika, textil)

Svoboda, J. – Králík, M. – Čulíková, M. – Hladilová, Š. – Novák, M. – Nývltová Fišáková, M. – Nývlt, D. – Zelinková, M.: Pavlov VI: An Upper Paleolithic living unit. Antiquity. Roč. 83 (2009), s. 282-295.

Souhrnná monografie o vývoji a způsobech budování hradeb slovanských opevnění na území Moravy a Slezska v 8. – 12. století, poprvé souborně a kriticky vyhodnocující výsledky dosavadních archeologických výzkumů

Procházka, R.: Vývoj opevňovací techniky na Moravě a v českém Slezsku v raném středověku. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., sv. 38. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2009. 383 s.

Souborná publikace a analýza kamenných štípaných nástrojů lidu kultury zvoncovitých pohárů z konce pozdní doby kamenné na Moravě, shromažďující soubor 1 100 artefaktů ze 142 nalezišť, s důležitými poznatky o původu a vzniku některých typů (šipky, dýky)

Kopacz, J. – Přichystal, A. – Šebela, L.: Lithic chipped industry of the Bell Beaker culture in Moravia and its East-Central European context. Kraków – Brno: Polska Akademia Umiejętności, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2009. 365 s.

Nová revize a interpretace dvou mimořádně zajímavých a původně patrně velmi bohatých hrobů z období stěhování národů na Moravě v 6. století po Kristu (Šakvice, hrob II mohyly na Žuráni u Brna)

Tejral, J.: Langobardische Fürstengräber nördlich der mittleren Donau. In: Freeden, U. von – Friesinger, H. – Wamers, E. (Hrsg.), Glaube, Kult und Herrschaft. Phänomene des Religiösen im 1. Jahrtausend n. Chr. in Mittel- und Nordeuropa. Akten des 59. Internationalen Sachsensymposions und der Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im Mitteldonauraum. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte, Band 12. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH, 2009, s. 123-162.

Přehledná studie o velmožských dvorcích a sídlech slovanské raně středověké elity v oblasti severně od středního Dunaje, jejich funkci a kulturním kontextu

Kouřil, P.: Vom Burgwall zur Curtis bei den oberdonauländischen Slawen. Zur Problematik der Entwicklung, Datierung und Struktur der Herrenhöfe während der großmährischen Periode. In: Freeden, U. von – Friesinger, H. – Wamers, E. (Hrsg.), Glaube, Kult und Herrschaft. Phänomene des Religiösen im 1. Jahrtausend n. Chr. in Mittel- und Nordeuropa. Akten des 59. Internationalen Sachsensymposions und der Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im Mitteldonauraum. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte, Band 12. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH, 2009, s. 359-376.

Zveřejnění souboru nových radiometrických dat, přispívajících k časovému zařazení důležitého sídliště z počátků mladého paleolitu v Brně – Bohunicích

Richter, D. – Tostevin, G. – Škrdla, P. – Davies, W.: New radiometric ages for the Early Upper Palaeolithic type locality of Brno-Bohunice (Czech Republic): comparison of TL, OSL, IRSL and 14C dating results. Journal of Archaeological Science. Roč. 36 (2009), s. 708-720.

Kolektivní publikace věnovaná biologickým vlastnostem velkomoravské populace ve vztahu k sociální struktuře společnosti, vypracovaná na základě studia pohřebišť na mikulčickém hradišti a v jeho zázemí

Velemínský, P. – Poláček, L. (Hrsg.): Studien zum Burgwall von Mikulčice 8. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., sv. 27. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2008. 347 s.

Sumarizace stávajících poznatků o kostelech 9. století na velkomoravském hradišti v Mikulčicích, jejich významu pro poznání dobových politických, mocenských a náboženských poměrů a změn

Poláček., L.: Die Kirchen von Mikulčice als Spiegel von Glaube und Herrschaft. In: Freeden, U. von – Friesinger, H. – Wamers, E. (Hrsg.), Glaube, Kult und Herrschaft. Phänomene des Religiösen im 1. Jahrtausend n. Chr. in Mittel- und Nordeuropa. Akten des 59. Internationalen Sachsensymposions und der Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im Mitteldonauraum. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte, Band 12. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH, 2009, s. 417-435.

1.4.3 Anotace nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti

Pavlov VI: Mladopaleolitický sídelní celek

Nové sídliště, označené jako Pavlov VI, bylo objeveno v roce 2007. Jde o součást sídelního areálu lovců mamutů ze starší doby kamenné (tzv. gravettien) Dolní Věstonice – Pavlov. Lokalita zahrnovala centrální jámu (snad zbytek obydlí?), obklopenou půlkruhem malých jamek, kosterní pozůstatky dvou mamutů, kamenné a kostěné nástroje a ozdobné předměty. Výzkum umožnil bližší pohled do způsobu stravování lovců mamutů. Zvláštní význam mají úlomky keramiky, z nichž některé byly záměrně modelovány jako figurky zvířat, jiné nesou otisky lidských prstů, textilu a zvířecích chlupů. První publikaci z časopisu Antiquity 2009 převzala zahraniční média a měla tak poměrně široký mezinárodní ohlas.

Citace výstupu: Svoboda, J. – Králík, M. – Čulíková, M. – Hladilová, Š. – Novák, M. – Nývltová Fišáková, M. – Nývlt, D. – Zelinková, M.: Pavlov VI: An Upper Paleolithic living unit. Antiquity. Roč. 83 (2009), s. 282-295.

Vývoj opevňovací techniky na Moravě a v českém Slezsku v raném středověku

Kniha se podrobně zabývá opevňovacími technikami na území historické Moravy a českého Slezska v raně středověkém období 8. – 12. století, je prvou syntézou svého druhu a měla by se stát východiskem dalšího bádání. Stručně charakterizuje užívání nezděných opevnění v pravěku, v antice i v evropském raném středověku, zevrubně pak analyzuje domácí vývoj: po lehkých opevněních v 8. století nastává výrazný rozmach výstavby mohutných fortifikací v období Velkomoravské říše, zejména v druhé polovině 9. věku. Na počátku 10. století dochází k jejich zničení, kontinuita však nebyla zcela přerušena (Líšeň – Staré zámky, Olomouc), krátce po roce 1000 polské oddíly vybudovaly hradbu v Přerově. Přemyslovské období v 11. a 12. století představuje novou etapu výstavby opevněných center, tentokrát soustředěných většinou při jižní a východní hranici Moravy.

Citace výstupu: Procházka, R.: Vývoj opevňovací techniky na Moravě a v českém Slezsku v raném středověku. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., sv. 38. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2009. 383 s.

Štípaná kamenná industrie kultury zvoncovitých pohárů na Moravě a její středoevropský kontext

Monografie vyhodnocuje kamenné štípané nástroje moravské větve kultury zvoncovitých pohárů ze sklonku pozdní doby kamenné. Zpracován byl soubor 1 100 nástrojů ze 142 nalezišť, vyrobených z 28 druhů kamenné suroviny. Podle provedené analýzy si lidé kultury zvoncovitých pohárů z Pyrenejského poloostrova jako své pravlasti uchovali ve střední Evropě jen produkci hrotů šípů. V novém prostředí pak sbírali a druhotně využívali kamenné štípané nástroje svých starších předchůdců, nalézané na dříve osídlených polohách. Ve středoevropském sídelním prostoru výrobu kamenné štípané industrie obohatili o skládané nástroje a dýky, které se poprvé podařilo identifikovat v moravském fondu kultury. Práce je základem mezinárodního česko-polského projektu s Polskou akademií umění a věd, srovnávajícího

štípané kamenné nástroje kultury zvoncovitých pohárů z Moravy s obdobami v sousedních oblastech (Čechy, Slezsko, Malopolsko, Slovensko a Rakousko).

Citace výstupu: Kopacz, J. – Přichystal, A. – Šebela, L.: Lithic chipped industry of the Bell Beaker culture in Moravia and its East-Central European context. Kraków – Brno: Polska Akademia Umiejętności, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2009. 365 s.

1.4.4 Nejvýznamnější vědecko-popularizační aktivity pracoviště

55 let od zahájení archeologického výzkumu velkomoravského hradiště v Mikulčicích

Série akcí k výročí 55 let od zahájení archeologického výzkumu v Mikulčicích (L. Poláček, M. Hladík, M. Mazuch, B. Kavánová):

- příprava a veřejné představení publikačních a obrazových materiálů k archeologickému výzkumu v Mikulčicích (tři cizojazyčné verze publikace „Terénní výzkum v Mikulčicích“, leták a plakát 55 let archeologického výzkumu v Mikulčicích, pohlednice);

- přednáška „55 let archeologického výzkumu v Mikulčicích“ na Festivalu vědy, Brněnské kulturní centrum, Brno, 19. 9. 2009;

- prezentace vybraných nálezů z ústavních výzkumů a fotografií mikulčických šperků na výstavě „Z trezorových nálezů Archeologického ústavu AV ČR Brno, v. v. i.“, Brněnské kulturní centrum, Brno 19. 9. 2009 (cca 800 návštěvníků);

- výstava fotografií mikulčických šperků pod názvem „55 let archeologického výzkumu v Mikulčicích“, Brněnské kulturní centrum, Brno, 1. – 15. 11. 2009;

- Dny otevřených dveří na výzkumné základně ústavu v Mikulčicích, 3. – 4. 10. 2009, výstavky, programy pro děti, průvodcovská činnost, občerstvení (cca 400 návštěvníků);

- přednáška „55 let archeologického výzkumu v Mikulčicích“ a setkání pamětníků výzkumu v kulturním domě v Mikulčicích, 26. 11. 2009.

Masarykovo muzeum Hodonín, Brněnské kulturní centrum, Obec Mikulčice

Září – listopad 2009, Mikulčice, Brno

Nejstarší umění střední Evropy

Spoluautorství (J. Svoboda) významné výstavní prezentace jedinečných originálů umění starší doby kamenné ve střední Evropě, pořádané při příležitosti Předsednictví ČR v EU v roce 2009.

Moravské zemské muzeum Brno – pavilon Anthropos, 8. 4. – 30. 6. 2009

Mušov – Brána jižní Moravy do římské říše

Autorství (B. Komoróczy) výstavy o nových objevech z ústavních výzkumů památek vojenských oddílů antické římské říše na jižní Moravě.

Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno, 7. 12. 2009 – 15. 1. 2010

Nové objevy na tábořištích lovců mamutů starší doby kamenné pod Pavlovskými vrchy

Série mediálních prezentací výsledků nových výzkumů ústavu na klasických lokalitách lovců mamutů na jižní Moravě:

- BBC: vystoupení v seriálu “The Human Journey” (D. Věstonice), v roce 2009 byl seriál uveden, vydán jako CD a knižně;

- výzkum na sídlišti Pavlov VI: Discovery News, PM – Welt des Wissens a odtud další zahraniční média;

- ČT: vystoupení v pořadech “Regiony” (Milovice 2009), “Na cestě” (Pálava);

- National Geographic – Česko, publikován článek: „Lovci mamutů pod silnicí“, říjen 2009, 32-39;

- National Geographic – Česko: 2 fotogalerie z výzkumů ústavu (Milovice 2009, Ekologicko-etnologická expedice na Sibiř 2009).

Průběh roku 2009

1.4.5 Domácí a zahraniční ocenění zaměstnanců pracoviště

doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Stříbrná plaketa Archeologického ústavu Slovenskej akademie vied Nitra za významnou podporu rozvoje slovenské archeologie a ochrany archeologického kulturního dědictví na Slovensku.

Archeologický ústav Slovenskej akademie vied Nitra

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.

Pamětní bronzová medaile při příležitosti 70. výročí vzniku Archeologického ústavu Slovenskej akademie vied Nitra za podporu rozvoje slovenské archeologie a vzájemné spolupráce.

Archeologický ústav Slovenskej akademie vied Nitra

RNDr. Miriam Nývltová Fišáková, Ph. D.; prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.

Příspěvek "Multielemental mapping of archeological samples by Laser-Induced Breakdown Spectroscopy (LIBS)", pojednávající o výsledcích společného výzkumu ústavu, Ústavu chemie PřF Masarykovy univerzity a Ústavu fyzikálního inženýrství FSI VUT, vybrán jako jedno ze šesti hlavních témat (highlights) prestižní konference „Frontiers in Optics 2009“ (New Orleans, 13. 7. 2009).

Optical Society of America

1.5 Vzdělávací činnost

1.5.1 Účast na terciárním a sekundárním vzdělávání (uskutečňování bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů a vzdělávání středoškoláků)

Celkem v letním semestru 2008 – 2009 a v zimním semestru 2009 – 2010 odpřednášelo 7 pracovníků ústavu v rámci výuky na universitách a vysokých školách v ČR 223 hodin v bakalářských, 376 hodin v magisterských a 60 v doktorských programech (přednášky, semináře, cvičení).

Bakalářský studijní program

Masarykova univerzita – Ústav archeologie a muzeologie FF

Podíl na přednáškách, seminářích, kolokviích a posudcích bakalářského programu Historické vědy

Masarykova univerzita – Ústav geologických věd PřF

Spoluvedení bakalářských prací programu Geologické vědy

Slezská univerzita – Ústav historických věd FPřF

Podíl na přednáškách, cvičeních a seminářích bakalářského programu Historické vědy

Univerzita Palackého – katedra historie FF

Podíl na přednáškách bakalářského programu Historické vědy

Univerzita Karlova – Ústav geologie a paleontologie PřF

Spolupráce na přednáškách a cvičeních bakalářského programu Geologie

Univerzita Hradec Králové – Filosofická fakulta

Podíl na přednáškách a cvičeních bakalářského programu Archeologie

Magisterský studijní program

Masarykova univerzita – Ústav archeologie a muzeologie FF

Spolupráce na přednáškách, vedení a oponentuře prací magisterského programu Historické vědy

Masarykova univerzita – Ústav geologických věd PřF

Spoluvedení magisterských prací programu Geologické vědy

Masarykova univerzita – Ústav chemie PřF

Spoluvedení magisterských prací programu Chemické vědy

Slezská univerzita – Ústav historických věd FPřF

Spolupráce na přednáškách, cvičeních a seminářích magisterského programu Historické vědy

Západočeská univerzita – Katedra archeologie fakulty humanitních studií

Spolupráce na přednáškách magisterského programu Historické vědy

Univerzita Karlova – Ústav geologie a paleontologie PřF

Spolupráce na přednáškách a cvičeních magisterského programu Geologie

Masarykova univerzita – Katedra antropologie PřF

Spolupráce na přednáškách, vedení prací a vypracování učebních textů magisterského programu Biologie

Doktorský studijní program

Masarykova univerzita – Ústav archeologie a muzeologie FF

Vedení a oponentura prací doktorského programu Historické vědy, členství v oborových a rigorózních komisích

Univerzita Karlova – Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF

Vedení prací doktorského programu Historické vědy

Univerzita Karlova – Ústav geologie a paleontologie PřF

Členství v rigorózních komisích programu Geologie

Masarykova univerzita – Katedra antropologie PřF

Vedení prací doktorského programu Biologie, členství v odborových a rigorózních komisích

Univerzita Hradec Králové – Filosofická fakulta

Členství v oborových komisích doktorského programu Archeologie

Vzdělávání středoškolské mládeže

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR/Gymnázium Brno-Řečkovice

Konzultování studentských prací, předsednictví sekce společenských věd ve školním kole

AV ČR

Přednášky o vybraných okruzích činnosti ARÚB v rámci Dnů otevřených dveří, přednášky pro veřejnost na téma „Bioarcheologie“ a o posledních výzkumech Střediska pro paleolit a paleoetnologii v gravettském areálu Dolní Věstonice – Pavlov v rámci týdne vědy 19. září 2009 na Staré radnici v Brně (M. Nývltová Fišáková, J. Svoboda)

ARÚB

Přednášky a exkurze - přednášky na téma: „O čem vypovídají pazourky na konci doby kamenné“ a „Co nám kosti povídají“,, přednesená v Literární kavárně nakladatelství Academia v Brně (L. Šebela, A. Přichystal, M. Nývltová Fišáková)

Přednášková a exkursní činnost v rámci činnosti výzkumné základny ARÚB v Dolních Věstonicích a Mikulčicích - exkurze pro žáky Základní waldorfské školy Semily (jaro 2009) v archeologické expozici Dolní Věstonice a na gravettských lokalitách v areálu Dolní Věstonice – Pavlov (M. Novák)

1.6 Spolupráce pracoviště s dalšími institucemi

1.6.1 Společné projekty výzkumu a vývoje podpořené z veřejných prostředků

Biologická variabilita, zdravotní stav a sociální stratifikace raně středověké populace Velké Moravy: mikroevoluční změny

Poskytovatel: Grantová agentura České republiky (projekt č. 206/07/0699 na roky 2007 - 2009)

Partnerská organizace: Národní muzeum Praha

Dosažený výsledek: vydání obsáhlé kolektivní publikace, věnované biologickým vlastnostem velkomoravské populace ve vztahu k sociální struktuře společnosti a vypracované na základě studia pohřebišť na mikulčickém hradišti a v jeho zázemí. Kniha znamená pronikavý posun v poznání populací raného středověku střední Evropy, jejich demografie, zdravotního stavu a vlivů sociálního rozvrstvení společnosti na biologický život jedince.

Uplatnění/Citace výstupu: Velemínský, P. – Poláček, L. (Hrsg.): Studien zum Burgwall von Mikulčice 8. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., 27. 347 s.

Langobardi de suis regionibus egressi … (Paul. Diac. 1, 19). Časně středověké migrace a problémy etnické identity v 6. století

Poskytovatel: Grantová agentura České republiky (projekt č. 404/09/1719 na roky 2009 – 2010)

Partnerská organizace: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Dosažený výsledek: vypracován rukopis prvých souborů katalogu pohřebišť z tzv. langobardské fáze doby stěhování národů (6. století po Kristu) na Moravě: Šaratice, Šakvice, Holubice a Borotice, spolu s publikací některých vybraných hrobových celků. Jde o komplexní zpracování moravských nekropolí období 6. století po Kristu, umožňující objasnění historického vývoje území severně od Dunaje v období rozsáhlých evropských migrací barbarských, především germánských kmenů.

1.6.2 Výsledky výzkumu a vývoje pro ekonomickou sféru (případně dosažené ve spolupráci s touto sférou) na základě hospodářských smluv

Celkový počet získaných výsledků: 38

Thermal Pasohlávky, a. s.

Záchranný archeologický výzkum na stavbě termálních lázní u jihomoravských Pasohlávek (stavební akce „Moravia THERMAL – Etapa 2 a Územní rezerva pro etapu 2“), realizovaný v období 6. 4. – 1. 11. 2009 na ploše 3,2 ha, přinesl nečekaný, unikátní objev tzv. valetudinaria, vojenské nemocnice antických římských legií. Nemocnice byla situována v rámci komplexu římských vojenských objektů z dob markomanských válek (2. století po Kristu) na výšině Hradisko u Mušova. Prvý nález svého druhu na území ČR, velmi vzácný i v celoevropském kontextu.

Významný počin v záchraně národního kulturního dědictví, přinášející nová unikátní archeologická data, především pro řešení římského vojenského zásahu na území Moravy v 2. století po Kristu a pro poznání charakteru římské vojenské báze Hradisko u Mušova.

Ministerstvo kultury ČR

Záchranný archeologický výzkum na stavbě rodinného domu v jihomoravském Pavlově, v souladu se zákonem č. 20/1987 Sb. hrazený z programu podpory Ministerstva kultury ČR, vedl k objevu důležitého sídliště lovců mamutů starší doby kamenné, označeného jako Pavlov II. Na výzkumu, probíhajícím v dubnu a květnu 2009, byla aplikována celá série přírodovědných analýz (C 14, pedologie, paleobotanika, stratigrafie etc.).

Významný počin v záchraně národního kulturního dědictví, přispívající k lepšímu časovému zařazení sídliště lovců mamutů, v rámci sídelního areálu Dolní Věstonice – Pavlov relativně velmi raného, k širšímu poznání dobového přírodního prostředí a účinnějšímu plánování strategie dalších výzkumů.

Ředitelství silnic a dálnic ČR

Záchranný archeologický výzkum na stavbě „Silnice I/58 Příbor-obchvat“ (březen – listopad 2009) identifikoval, dokumentoval a vyzvedl 95 žárových hrobových celků ze starší doby železné (7. – 6. století před Kristem), s možností uplatnění specializovaných analýz (genetika, paleobotanika, palynologie aj.).

Významný počin v záchraně národního kulturního dědictví, s cennými poznatky o žárovém pohřebišti lidu platěnické fáze kultury lužických popelnicových polí.

1.6.3 Odborné expertizy zpracované v písemné formě pro státní orgány a instituce

Celkový počet zpracovaných expertiz: 861

Návrh na prohlášení archeologické lokality „středověký hrádek Rumberk“ (k. ú. Rumberk, obec Deštná, okr. Blansko) za kulturní památku

Pro Ministerstvo kultury ČR a obec Deštná

Vypracování kompletních podkladů pro návrh vyhlášení velmi dobře dochovaného příkladu drobného hrádku manů olomouckých biskupů ze 13. a 14. století za kulturní památku.

Návrh na prohlášení archeologické lokality „středověký hrádek Rechenburk“ (k. ú. Libeč, okr. Trutnov) za kulturní památku

Pro Ministerstvo kultury ČR a obec Liboč

Vypracování kompletních podkladů pro návrh vyhlášení cenného příkladu menšího opevnění z období soustavného osazování regionu ve 13. a 14. století za kulturní památku.

1.7 Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště

1.7.1 Přehled mezinárodních projektů, které pracoviště řeší v rámci mezinárodních vědeckých programů

AÚ SAV Nitra

Moravia Magna – Velká Morava
Velkomoravská pohřebiště
Archeologický ústav SAV Nitra/ Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Počet hlavních řešitelů: 3
Podílí se instituce ze zemí: SR, ČR, Polsko, Rakousko
Komplexní analýza, souhrnné zpracování a publikace nejdůležitějších prozkoumaných nekropolí Velké Moravy

Rakouská AV

Základní problémy časně dějinného vývoje ve středním Podunají
Akulturační fenomény na obou stranách Alp v antice a časném středověku
Rakouská akademie věd/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Počet hlavních řešitelů: 6
Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, ČR, SR, Polsko, SRN
Výzkum projevů víry, kultu a navazujících sociálních fenoménů na základě archeologicky zkoumaných knížecích hrobů doby stěhování národů ve střední Evropě

CNRS

Dohoda o utvoření uskupení evropského výzkumu
Východní Evropané na počátku středověku: od kmene ke státu
Národní centrum vědeckého výzkumu/ Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Počet hlavních řešitelů: 8
Podílí se instituce ze zemí: Francie, Rusko, Švédsko, ČR, Ukrajina, Srbsko, SR
Studium vzniku raných státních uskupení na počátku středověku na území střední a východní Evropy na základě archeologických pramenů

RGK Frankfurt a. M.

Korpus římských nálezů v barbariku
Korpus římských nálezů na území Moravy
Římsko-germánská komise, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Počet hlavních řešitelů: 20
Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR, SR, Polsko, Rakousko, Maďarsko, Holandsko a další
Pramenný soupis veškerých archeologických nálezů římské provenience na území Moravy a českého Slezska, jeho vyhodnocení a zasazení do historických souvislostí

RGZM Mainz

Kovářské hroby doby stěhování národů a časného středověku ve střední Evropě
Kovářské hroby doby stěhování národů a časného středověku ve středním Podunají
Římsko-germánské centrální muzeum Mohuč/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 4
Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR, SR, Rakousko
Katalog a podrobné vyhodnocení veškerých hrobů se vztahem ke kovářství 5. – 8. století v Německu a Karpatské kotlině

RGK Frankfurt a. M.

Nové cesty studia Langobardů
Výzkum a mapování izotopů stroncia, olova a kyslíku k určení původu cizorodých skupin v populacích raného středověku
Římsko-germánská komise Frankfurt a. M./Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Počet hlavních řešitelů: 2
Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR
Projekt zaměřený na průkaznost archeologického materiálu pro poznání etnicity a interetnických vztahů raně středověkých populace

Institut archeologii i etnologii PAN – Kraków, Warszawa

Štípané kamenné industrie
Kamenná industrie kultury zvoncovitých pohárů na Moravě (na pozadí středoevropského vývoje)
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Počet hlavních řešitelů: 2
Podílí se instituce ze zemí: Polsko, ČR
Komplexní studium problematiky štípaných kamenných industrií pozdní doby kamenné a počínající doby bronzové na teritoriu střední Evropy

Polska Akademia Umiejętności Kraków

Štípané kamenné industrie
Kultura zvoncovitých pohárů ve střední Evropě ve světle studia kamenné štípané industrie
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i/Polská akademie věd a umění Krakov
Počet hlavních řešitelů: 3
Podílí se instituce ze zemí: Polsko, ČR
Víceoborové poznání kultury zvoncovitých pohárů pozdní doby kamenné a jejích teritoriálních kontaktů na základě analýzy štípané kamenné industrie

EU

CE Project – Podunajský limit – součást světového dědictví
EU/Ústav pro rakouský historický výzkum University Vídeň
Počet hlavních řešitelů: 6
Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, SRN, Maďarsko, Slovensko, Polsko
Památková presentace vybraných úseků římského antického limitu jako součásti světového kulturního dědictví – účast v expertním týmu

Maison des Sciences humaines, Paris

Podpora vědeckých aktivit v rámci Mellon Foundation – Prehistorické umění
Ústředí humanitních věd, Paříž/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Počet hlavních řešitelů: 1
Podílí se instituce ze zemí: Francie, ČR
Dokumentace dokladů umění zejména starší doby kamenné pro budoucí souhrnnou publikaci

Österreichisches archäologisches Institut, Wien

Projekt Jantarová stezka
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i./Rakouský archeologický institut, Vídeň
Počet hlavních řešitelů: 15
Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, ČR, Slovensko, Polsko, Itálie
Studium kulturních a obchodních kontaktů středního Podunají s Pobaltím a Středomořím v období od 6. stol. před Kristem po dobu stěhování národů.

Österreichisches archäologisches Institut, Wien

Výzkum římských vojenských táborů v Dolním Rakousku a na Moravě
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i./Rakouský archeologický institut, Vídeň
Počet hlavních řešitelů: 1
Podílí se instituce ze zemí: ČR, Rakousko
Archeologická prospekce a výzkum vojenských aktivit antického Říma ve středním Podunají.

1.7.2 Nejvýznamnější vědecké výsledky pracoviště dosažené v rámci mezinárodní spolupráce

Základní problemy časně dějinného vývoje ve středním Podunají

Název projektu: Víra, kult a vláda. Fenomény religiozity v prvním tisíciletí po Kristu ve střední a severní Evropě
Výzkum projevů víry, kultu a navazujících sociálních fenoménů na základě archeologických výzkumů ve střední Evropě.
Koordinátor/řešitel: Rakouská akademie věd/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Význačný výsledek: Série obsáhlých studií k jednotlivým aspektům řešené problematiky.
Uplatnění/Citace: Tejral, J.: Langobardische Fürstengräber nördlich der mittleren Donau. In: Freeden, U. von – Friesinger, H. – Wamers, E. (Hrsg.), Glaube, Kult und Herrschaft. Phänomene des Religiösen im 1. Jahrtausend n. Chr. in Mittel- und Nordeuropa. Akten des 59. Internationalen Sachsensymposions und der Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im Mitteldonauraum. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte, Band 12. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH, 2009, s. 123-162. - Kouřil, P.: Vom Burgwall zur Curtis bei den oberdonauländischen Slawen. Zur Problematik der Entwicklung, Datierung und Struktur der Herrenhöfe während der großmährischen Periode. Tamtéž, s. 359-376. – Poláček, L.: Die Kirchen von Mikulčice als Spiegel von Glaube und Herrschaft. Tamtéž, s. 417-435.

Štípané kamenné industrie

Název projektu: Kamenná industrie kultury zvoncovitých pohárů na Moravě
Koordinátor/řešitel: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Význačný výsledek: Monografie, poprvé souhrnně publikující a hodnotící nálezy štípaných kamenných nástrojů kultury zvoncovitých pohárů pozdní doby kamenné na Moravě. Vlastní typologii hodnocených artefaktů vypracoval dr. J. Kopacz z Oddzialu Kraków Polskiej akademii nauk.
Uplatnění/Citace: Kopacz, J. – Přichystal, A. – Šebela, L.: Lithic chipped industry of the Bell Beaker culture in Moravia and its East-Central European context. Kraków – Brno: Polska Akademia Umiejętności, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2009. 365 s.

1.7.3 Akce s mezinárodní účastí, které Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., organizoval nebo v nich vystupoval jako spolupořadatel

Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle (Časně středověké kostely jako zdroj archeologického a historického poznání) – mezinárodní konference ITM
Mikulčice, 3. – 5. 6. 2009

Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. (Lumír Poláček), spolupořadatel Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i. (Jana Maříková-Kupková). Zaměření konference: raně středověká (zejména předrománská) architektura v archeologických a historických souvislostech, kostely v sídlištním prostoru, sakrální areály a jejich funkce, architektura a liturgie, odraz archeologických objevů kostelů v oficiálním národně pojatém dějepisectví. Konference se zúčastnilo 50 badatelů z České republiky (28), Slovenska (8), Rakouska (8) a Německa (6). První dva dny konference se konaly v kulturním domě v Mikulčicích, třetí den probíhal program v hotelu Panon v Hodoníně. V rámci programu proběhly tři exkurse: na hradiště v Mikulčicích, do Kopčan a hlavní exkurze na Slovensko.

22. Internationales Symposium „Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum: Akkulturations-phänomene beiderseits der Alpen in Antike und Frühmittelalter" (22. mezinárodní sympozium „Základní problémy časně dějinného vývoje ve středním Podunají: Akulturační fenomény na obou stranách Alp v antice a časném středověku")
Lendorf (Rakousko), 30. 11. – 4. 12. 2009

Hlavním pořadatelem Österreichische Akademie der Wissenschaften – Prähistorische Kommision, spolupořadateli Landesmuseum Kärnten, Klagenfurt, Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität Wien, Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., Archeologický ústav SAV Nitra, Archäologisches Institut der Universität zu Köln, Abt. Archäologie der Provinzen. Zaměření konference: antické a raně středověké kulturní procesy spjaté s interetnickými, politickými a mocenskými kontakty v širší alpské oblasti a středním Podunají. Konference se zúčastnilo 36 badatelů z Rakouska (13) českých zemí (8), Německa (5), Slovenska (3), Polska (3), Slovinska (2), Itálie (1) a Anglie (1). Vedle vlastního jednání konference ve středisku Rojachhof byly ve dnech 2. a 3. 12. 2009 realizovány dvě exkurze, prvá na lokalitu Molzbichl (klášterní kostel z 8. století, pozdněantické památky, raně středověké pohřebiště), jednak na raně středověké poutní místo Hemmaberg s muzeem v Globasnitz a do pozdně antické centra Norika Teurnia.

Na těchto i mnoha dalších mezinárodních konferencích přednesli pracovníci ústavu v roce 2009 celkem 50 vlastních referátů a 8 posterových prezentací.

1.7.4 Výčet jmen nejvýznamnějších zahraničních vědců, kteří navštívili Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Prof. dr. Jean-Jacques Hublin

Renomovaný vědec v oboru antropologie, genetiky a evoluce člověka, ředitel oddělení evoluce člověka Institutu Maxe Plancka
Max-Planck Institute of Evolutionary Anthropology, Department of Human Evolution, Leipzig, SRN

Prof. dr. Nicholas Honerkamp

Obecně známý americký archeolog (postmedievální a průmyslová archeologie, oborová metodika)
University of Tennessee, Chattanooga, USA

Prof. dr. Friedrich Lüth

Renomovaný německý archeolog (zvl. mezolit, neolit, eneolit), ředitel Römisch-Germanische Kommission Frankfurt a. M.
Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt a. M., SRN

Prof. dr. Gilbert Tostevin

Uznávaný archeolog starší doby kamenné
Department of Antropology, University of Minnesota, Minneapolis, USA

Prof. dr. Andrzej Kokowski

Vynikající polský archeolog doby předřímské a římské (Gótové, Sarmati, Vandalové)
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polsko

Prof. dr. Michael Erdrich

Význačný badatel doby římské
Katholieke Universiteit Nijmegen, Nizozemí

1.7.5 Aktuální meziústavní dvoustranné dohody

Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt/Main, SRN

Korpus římských nálezů ve střední Evropě, archeologická chronologie 5. století po Kr. ve střední a východní Evropě, výzkum římských vojenských pochodových táborů na jižní Moravě

Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz, Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte, SRN

Antický svět a Germáni ve střední Evropě, formování středoevropských etnických struktur v pozdně antickém období a časném středověku, vznik Velkomoravské říše v rámci raně středověkých státotvorných procesů v Evropě

Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität Wien, Rakousko

Střední Podunají v pozdní antice a na prahu raného středověku, etnický, kulturní a politický vývoj v 7. – 9. století, Velká Morava a její sousedi, materiální kultura center časně středověkého období

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar Ókortörténeti Tánszék Budaspest (Katedra historie starověku filozofické fakulty univerzity Károli Gáspár Budapešť), Maďarsko
Výuka archeologie, zejména problematiky období paleolitu, doby římské a stěhování národů a aktuálních problémů středoevropské pre- a protohistorie

Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága Pécs (ředitelství Muzea oblasti Baranya v Pécsi), Maďarsko
Odborná spolupráce v oblasti studia doby římské ve středním Podunají, společné výstavní prezentace

Österreichisches Archäologisches Institut, Wien, Rakousko
Společný výzkum etnických, kulturních a obchodních kontaktů středního Podunají s okolními oblastmi zejména v době železné, římské a období stěhování národů

Krymský institut archeologie Národní akademie věd Ukrajiny, Simferopol
Srovnávací studium vybraných problémů pravěkého a časně dějinného vývoje střední Evropy a Černomoří

1.8 Seznam titulů vydaných na pracovišti v roce 2009

Měřínský, Z. – Kouřil, P. (ed.): Archaeologia historica, sv. 34/09, Brno 2009, 879 s. ISSN 0231-5823, ISBN 978-80-7275-079-5 (spoluvydavatelé Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Archeologický ústav Slovenskej akademie vied Nitra, Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity)

Poláček, L.: The Archaeology of Mikulčice. Mikulčice Guide. Volume 1. Brno 2008, 46 + VIII s. ISBN 978-80-86023-78-6

Poláček, L.: Die Ausgrabungen in Mikulčice. Führer durch die Ausgrabung von Mikulčice. Band 1. Brno 2008, 46 + VIII s. ISBN 978-80-86023-80-9

Полачек, Л.: Теренно проучване в Микулчице. Микулчице – пътеводител. Част 1. Бъно 2008, 46 + VIII s. ISBN 978-80-86023-82-3

Procházka, R.: Vývoj opevňovací techniky na Moravě a v českém Slezsku v raném středověku. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., 38. Brno 2009, 383 s. ISBN 978-80-86023-98-4

Svoboda, J., a kol.: Paleolit Moravy a Slezska. 3. vydaní. Dolnověstonické studie sv. 16. Brno 2009, 303 s., LVI tab. ISBN 978-80-86023-90-8

Šída, P. (ed.) – Nývltová Fišáková, M. – Pokorný, P. – Přichystal, A. – Sklenář, K. – Ulrychová, E. – Verpoorte, A.: The Gravettian of Bohemia. The Dolní Věstonice Studies, 17. Brno 2009, 264 s. ISBN 978-80-86023-86-1

Škrdla, P. (ed.): Přehled výzkumů, sv. 50, Brno 2009, 469 s. ISSN 1211-7250

Velemínský, P. – Poláček, L. (Hrsg.): Studien zum Burgwall von Mikulčice 8. Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., 27. Brno 2009, 347 s. ISBN 978-80-86023-74-8

1.9 Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V návaznosti na výsledky kontroly, v červnu 2008 provedené kontrolním odborem KAV, i na následně provedená nápravná opatření, byly v roce 2009 nadále průběžně kontrolováno jejich plnění.

Všeobecná zdravotní pojišťovna vykonala kontrolu odvodu pojistného za zaměstnance Archeologického ústavu za období 1. 12. 2005 – 31. 8. 2009. Dle zprávy o výsledku kontroly nebyly zjištěny žádné závažné nedotatky.

Úřad práce Brno – město vykonal kontrolu zaměřenou na plnění zaměstnávání povinného podílu osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců v roce 2008. Šetřením nebylo zjištěno porušení platných právních předpisův rozsahu zák. 435/2004 Sb.

1.10 Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Činnost Archeologického ústavu byla v roce 2009 financována převážně z institucionálních prostředků na výzkum poskytnutých AV ČR (66,32 %).

Dalším významným zdrojem financování jsou grantové projekty, které se podílely na financování ústavu v roce 2009 poměrem 9,23 %.

Zisk ze zakázek hlavní činnosti byl zdrojem dalších prostředků na činnost ARÚB, jejich podíl na celkových výnosech v roce 2009 byl 24,45 %.

Seznam všech grantových a programových projektů podporovaných ze státního rozpočtu řešených v roce 2009				
Ident.od	poskytovatel	řešitel/spoluřešitel	řešení projektu	
		(příjmení, jméno, tituly)	od	do
KJB800010701	GA AV	Nývltová-Fišáková Miriam, RNDr. Ph.D.	2007	2009
IAA800010703	GA AV	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2007	2009
IAA800010705	GA AV	Šebela Lubomír, PhDr. CSc.	2007	2011
IAA800010801	GA AV	Škrdla Petr, Ing. Ph.D.	2008	2012
GA404/09/H020	GA ČR	Kouřil Pavel, doc. PhDr. CSc.	2008	2012
GA206/07/0699	GA ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2007	2009
GA404/07/1629	GA ČR	Jelínková Dagmar, PhDr. CSc.	2007	2009
GA404/07/1513	GA ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2007	2010
GA404/06/0045	GA ČR	Svoboda Jiří, prof. PhDr. DrSc.	2008	2010
GA404/09/1966	GA CR	Procházka Rudolf, PhDr. CSc.	2009	2012
GA404/09/1054	GA CR	Komoróczy Balázs Mgr., Ph.D.	2009	2011
GA404/09/1719	GA CR	Tejral Jaroslav doc. PhDr. CSc.	2009	2010
MK436/2009	MK CR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2009	2009
M300010902	AV CR	Tejral Jaroslav doc. PhDr. CSc.	2009	2011

V roce 2009 se Archeologický ústav zapojil do dvou projektů financovaných z evropských fondů. Jedná se o prostředky z Evropského fondu regionálního rozvoje, Program přeshraniční spolupráce, projekt Archeologický park Mikulčice – Kopčany. Doba trvání projektu je rok 2009-2012. Druhý projekt používá prostředky z Evropského sociálního fondu, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem projektu Internetová encyklopedie dějin Brna. Doba realizace je v letech 2009-2012 .

1.11 Bilance a předpokládaný vývoj pracoviště

V roce 2009 pokračovala příprava středně velkého projektu excelentního vědeckého a výzkumného centra, spojujícího špičkový archeologický výzkum s aplikacemi nejperspektivnějších oborů přírodních věd (archeogenetika, molekulární archeologie aj.), navrhovaného k podpoře ze strukturálních fondů EU v letech 2008 – 2013 (Operační program Výzkum a vývoj pro inovace v rámci prioritní osy 1 – Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje). Projekt, po určitých modifikacích do soutěže podaný pod názvem „Centrum funkční odontologie“ (COFO), však nebyl přijat, opětovnému podání do dalšího soutěžního kola zabránilo odstoupení jednoho ze dvou stěžejních partnerů, Lékařské fakulty

Masarykovy university. Nadále tak přetrvávají stávající provozní problémy, zejména prostorové kapacity jsou zcela nedostatečné.

Rovněž obnovu detašovaného pracoviště v Mikulčicích po požáru v roce 2007 stále komplikují průtahy a neujasněná koncepce využití a prezentace celého areálu národní kulturní památky slovanského hradiště v Mikulčicích. Negativně zde působila i okolnost, že nominace slovanského hradiště Mikulčice/Kopčany na zápis do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO byla Ministerstvem kultury ČR prozatím stažena, opětovné podání je plánováno v perspektivě dalších dvou let. Nicméně díky prostředkům uvolněným z rozpočtu AV ČR byly v roce 2009 zakoupeny pozemky v lokalitě vhodné pro budoucí výstavbu nové výzkumné základny ústavu v Mikulčicích. Jedná se o parcely v trati Virgásky/Trapíkov, k.ú. Mikulčice, o celkové rozloze 9993 m^2. Zbývající výkup potřebných pozemků od dvou majitelů, o rozloze 8484 m^2, bude vzhledem k probíhajícímu dědickému řízení a exekuci uskutečněn v roce 2010. Archeologický ústav se tímto stane majitelem všech potřebných pozemků pro realizaci tohoto záměru, v závěru roku 2009 proběhlo výběrové řízení na dodavatele projektové dokumentace k této stavbě.

Pokračováno bylo v reorganizaci některých útvarů (archiv) i v obměně věkové struktury zaměstnanců ARÚB (jako náhrada za zaměstnance odcházející do důchodu nově přijati 2 VŠ a 3 SŠ perspektivní mladí pracovníci). Významný přínos pro ústav představovala i v roce 2009 záchranná činnost, záchranné archeologické výzkumy přinesly celou řadu důležitých poznatků.

Pro rok 2010 bude stěžejní pozornost nadále věnována vytýčeným úkolům základního výzkumu, řešeným v rámci výzkumného záměru pracoviště. V souladu s prodloužením výzkumného záměru o jeden rok, tj. do 31. 12. 2011, za rozšíření cílů výzkumného záměru o využití nejnovějších poznatků přírodních věd (zejména archeogenetiky) při řešení hlavních výzkumných úkolů v oblasti paleolitu a časného středověku, bude důraz kladen na aplikaci nových přírodních metod, zvláště izotopové geochemie. Je plánováno pokračování přípravných prací na vybudování nové výzkumné základny ústavu v Mikulčicích a dokončení stavebních úprav výzkumné základny v Dolních Dunajovicích.

1.12 Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

V roce 2009 bylo v souladu se Stanovami AV ČR a dalšími ústavními normativy atestováno celkem 5 pracovníků ústavu.

2 Výsledky hospodaření v roce 2009

2.1 Výkazy

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Rozvaha
(v tis. Kč)
sestavena dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů
k 31.12.2009

Název účetní jednotky: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.
Sídlo: Královopolská 147, 612 00 Brno
IČ: 68081758

			Název	SÚ	čís. řád.	Stav	
						Stav k 01.01.09	Stav k 31.12.09
A			**Dlouhodobý majetek celkem**			**16 590**	**22 290**
	I.		**Dlouhodobý nehmotný majetek celkem**	**1**	**1**	**803**	**1 791**
		1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	2	0	0
		2.	Software	013	3	547	1 535
		3.	Ocenitelná práva	014	4	0	0
		4.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	5	256	256
		5.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	6	0	0
		6.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	7	0	0
		7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	8	0	0
	II.		**Dlouhodobý hmotný majetek celkem**	**02+03**	**9**	**26 950**	**33 843**
		1.	Pozemky	031	10	172	1 205
		2.	Umělecká díla, předměty, sbírky	032	11	0	0
		3.	Stavby	021	12	6 540	9 820
		4.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	022	13	14 920	17 139
		5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	14	0	0
		6.	Základní stádo a tažná zvířata	026	15	0	0
		7.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	16	2 171	2 123
		8.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	17	0	0
		9.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	18	3 146	3 555
		10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	19	0	0
	III.		**Dlouhodobý finanční majetek celkem**	**6**	**20**	**0**	**0**
		1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	061	21	0	0
		2.	Podíly v osobách pod podstatným vlivem	062	22	0	0
		3.	Dluhové cenné papíry	063	23	0	0
		4.	Půjčky organizačním složkám	066	24	0	0
		5.	Ostatní dlouhodobé půjčky	067	25	0	0
		6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	26	0	0
		7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	27	0	0
	IV		**Oprávky k dlouhodobému majetku celkem**	**07 - 08**	**28**	**-11 163**	**-13 343**
		1.	Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	072	29	0	0
		2.	Oprávky k softwaru	073	30	-246	-441
		3.	Oprávky k ocenitelným právům	074	31	0	0
		4.	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	078	32	-256	-256
		5.	Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	079	33	0	0
		6.	Oprávky ke stavbám	081	34	-1 615	-1 766
		7.	Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movit	082	35	-6 874	-8 757
		8.	Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	085	36	0	0
		9.	Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	086	37	0	0
		10.	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	088	38	-2 171	-2 123
		11.	Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	089	39	0	0

Dipl. Ing. Jiří GAWEL KA ČR AUDITOR ev.č. 1457

B.			**Krátkodobý majetek celkem**		**40**	**11 779**	**12 308**
	I.		**Zásoby celkem**	**11-13**	**41**	**0**	**35**
		1.	Materiál na skladě	112	42	0	35
		2.	Materiál na cestě	111,119	43	0	0
		3.	Nedokončená výroba	121	44	0	0
		4.	Polotovary vlastní výroby	122	45	0	0
		5.	Výrobky	123	46	0	0
		6.	Zvířata	124	47	0	0
		7.	Zboží na skladě a v prodejnách	132	48	0	0
		8.	Zboží na cestě	131,139	49	0	0
		9.	Poskytnuté zálohy na zásoby		50	0	0
	II.		**Pohledávky celkem**	**31-39**	**51**	**2 695**	**2 149**
		1.	Odběratelé	311	52	2 641	1 942
		2.	Směnky k inkasu	312	53	0	0
		3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	54	0	0
		4.	Poskytnuté provozní zálohy	314	55	177	165
		5.	Ostatní pohledávky	316	56	0	1
		6.	Pohledávky z a zaměstnanci	335	57	19	81
		7.	Pohledávky z institucemi sociálního zabezpečení a VZP	336	58	0	0
		8.	Daň z příjmů	341	59	0	458
		9.	Ostatní přímé daně	342	60	0	0
		10.	Daň z přidané hodnoty	343	61	0	0
		11.	Ostatní daně a poplatky	345	62	11	0
		12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	346	63	0	0
		13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů Ú	x	64	0	0
		14.	Pohledávky za účastníky sdružení	358	65	0	0
		15.	Pohledávky z pevných termínových operací	373	66	0	0
		16.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	375	67	0	0
		17.	Jiné pohledávky	378	68	14	0
		18.	Dohadné účty aktivní	388	69	0	0
		19.	Opravná položka k pohledávkám	391	70	-168	-499
	III.		**Krátkodobý finanční majetek celkem**	**21 - 26**	**71**	**8 993**	**9 957**
		1.	Pokladna	211	72	77	50
		2.	Ceniny	212	73	15	12
		3.	Účty v bankách	221	74	8 901	9 895
		4.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	75	0	0
		5.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	76	0	0
		6.	Ostatní cenné papíry	256	78	0	0
		7.	Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	259	79	0	0
		8.	Peníze na cestě	262	80	0	0
	IV.		**Jiná aktiva celkem**	**38**	**81**	**91**	**168**
		1.	Náklady příštích období	381	82	91	168
		2.	Příjmy příštích období	385	83	0	0
		3.	Kurzové rozdíly aktivní	386	84	0	0
A+B			**Aktiva celkem**		**85**	**28 370**	**34 599**

Dipl. Ing. Jiří GAWEL KA ČR AUDITOR ev.č. 1457

A			**Vlastní zdroje celkem**		**86**	**25 005**	**31 296**
	I.		**Jmění celkem**	**90-92**	**87**	**18 876**	**29 060**
		1.	Vlastní jmění	901	88	16 569	22 290
		2.	Fondy	91	89	2 306	6 769
			- Sociální fond	912		318	306
			- Rezervní fond	914		102	4 571
			- Fond účelově určených prostředků	915		1 162	1 275
			- Fond reprodukce majetku	916		725	618
		3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	920	90	0	0
	II.		**Výsledek hospodaření celkem**	**93-96**	**91**	**6 130**	**2 237**
		1.	Účet výsledku hospodaření	963	92	0	1 418
		2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	931	93	5 311	0
		3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	932	94	819	819
B.			**Cizí zdroje celkem**		**95**	**3 364**	**3 302**
	I.		**Rezervy celkem**	**94**	**96**	**0**	**0**
		1.	Rezervy	941	97	0	0
	II.		**Dlouhodobé závazky celkem**	**38, 95**	**98**	**0**	**0**
		1.	Dlouhodobé bankovní úvěry	951	99	0	0
		2.	Vydané dluhopisy	953	100	0	0
		3.	Závazky z pronájmu	954	101	0	0
		4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	952	102	0	0
		5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	x	103	0	0
		6.	Dohadné účty pasivní	387	104	0	0
		7.	Ostatní dlouhodobé závazky	958	105	0	0
	III.		**Krátkodobé závazky celkem**	**28, 32-**	**106**	**3 364**	**3 302**
		1.	Dodavatelé	321	107	75	479
		2.	Směnky k úhradě	322	108	0	0
		3.	Přijaté zálohy	324	109	0	0
		4.	Ostatní závazky	325	110	0	0
		5.	Zaměstnanci	331	111	0	0
		6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	112	1 111	1 310
		7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a VZP	336	113	611	671
		8.	Daň z příjmů	341	114	915	0
		9.	Ostatní přímé daně	342	115	146	177
		10.	Daň z přidané hodnoty	343	116	202	458
		11.	Ostatní daně a poplatky	345	117	0	0
		12.	Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	347	118	0	0
		13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	x	119	0	0
		14.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	367	120	0	0
		15.	Závazky k účastníkům sdružení	368	121	0	0
		16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	373	122	0	0
		17.	Jiné závazky	379	123	19	37
		18.	Krátkodobé bankovní úvěry	281	124	0	0
		19.	Eskontní úvěry	282	125	0	0
		20.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283	126	0	0
		21.	Vlastní dluhopisy	284	127	0	0
		22.	Dohadné účty pasivní	389	128	285	171
		23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	289	129	0	0
	IV.		**Jiná pasiva celkem**	**38**	**130**	**1**	**0**
		1.	Výdaje příštích období	383	131	1	0
		2.	Výnosy příštích období	384	132	0	0
		3.	Kurzové rozdíly pasivní	387	133	0	0
A+B			**Pasiva celkem**		**134**	**28 370**	**34 599**

Předmět věda a výzkum

Rozvahový den: 31.12.2009

Datum sestavení: 11.2.2010

Odesláno dne: 11.2.2010

Lenka Katolická
podpis a jméno
sestavil

Dipl. Ing. KA ČR AUDITOR ev.č. 1457

doc.PhDr.Pavel Kouřil, CSc.
podpis a jméno
odpovědné osoby

otisk razítka

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
612 00 Brno, Královopolská 147

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Výkaz zisku a ztráty

(v tis. Kč)
sestavený dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

k 31.12.2009

Název účetní jednotky: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.
Sídlo: Královopolská 147, 612 00 Brno
IČ: 68081758

			Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost hlavní	další	jiná
						1	2	3
A.			**Náklady**		**1**	**42 202**	**0**	**0**
	I.		**Spotřebované nákupy celkem**	**50**	**2**	**3 214**	**0**	**0**
		1.	Spotřeba materiálu	501	3	2 654	0	0
		2.	Spotřeba energie	502	4	228	0	0
		3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	503	5	332	0	0
		4.	Prodané zboží	504	6	0	0	0
	II.		**Služby celkem**	**51**	**7**	**9 302**	**0**	**0**
		5.	Opravy a udržování	511	8	470	0	0
		6.	Cestovné	512	9	560	0	0
		7.	Náklady na reprezentaci	513	10	22	0	0
		8.	Ostatní služby	518, 5	11	8 249	0	0
	III.		**Osobní náklady celkem**	**52**	**12**	**25 363**	**0**	**0**
		9.	Mzdové náklady	521	13	19 241	0	0
		10.	Zákonné sociální pojištění	524	14	5 571	0	0
		11.	Ostatní sociální pojištění	525	15	0	0	0
		12.	Zákonné sociální náklady	527	16	551	0	0
		13.	Ostatní sociální náklady	528	17	0	0	0
	IV.		**Daně a poplatky celkem**	**53**	**18**	**27**	**0**	**0**
		14.	Daň silniční	531	19	16	0	0
		15.	Daň z nemovitostí	532	20	0	0	0
		16.	Ostatní daně a poplatky	538	21	11	0	0
	V.		**Ostatní náklady celkem**	**54**	**22**	**1 559**	**0**	**0**
		17.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	23	3	0	0
		18.	Ostatní pokuty a penále	542	24	0	0	0
		19.	Odpis nedobytné pohledávky	543	25	0	0	0
		20.	Úroky	544	26	0	0	0
		21.	Kurzové ztráty	545	27	14	0	0
		22.	Dary	546	28	0	0	0
		23.	Manka a škody	548	29	14	0	0
		24.	Jiné ostatní náklady	549	30	1 528	0	0
	VI.		**Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opr.položek celkem**	**55**	**31**	**2 738**	**0**	**0**
		25.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551	32	2 407	0	0
		26.	Zůstatková cena prodaného DNM a DHM	552	33	0	0	0
		27.	Prodané cenné papíry a podíly	553	34	0	0	0
		28.	Prodaný materiál	554	35	0	0	0
		29.	Tvorba rezerv	556	36	0	0	0
		30.	Tvorba opravných položek	559	37	331	0	0
	VII.		**Poskytnuté příspěvky celkem**	**58**	**38**	**0**	**0**	**0**
		31.	Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	x	39	0	0	0
		32.	Poskytnuté členské příspěvky	581	40	0	0	0
	VIII.		**Daň z příjmů celkem**	**59**	**41**	**0**	**0**	**0**
		33.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595	42	0	0	0

Dipl. Ing. GAWEL KA ČR AUDITOR ev.č. 1457

			Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost hlavní	další	jiná
						1	2	3
B.			**Výnosy**		**1**	**43 621**	**0**	**0**
	I.		**Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem**	**60**	**2**	**10 723**	**0**	**0**
		1.	Tržby za vlastní výrobky	601	3	427	0	0
		2.	Tržba z prodeje služeb	602	4	10 296	0	0
		3.	Tržba za prodané zboží	604	5	0	0	0
	II.		**Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem**	**61**	**6**	**0**	**0**	**0**
		4.	Změna stavu zásob nedokončené výroby	611	7	0	0	0
		5.	Změna stavu zásob polotovarů	612	8	0	0	0
		6.	Změna stavu zásob výrobků	613	9	0	0	0
		7.	Změna stavu zvířat	614	10	0	0	0
	III.		**Aktivace celkem**	**62**	**11**	**0**	**0**	**0**
		8.	Aktivace materiálu a zboží	621	12	0	0	0
		9.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	622	13	0	0	0
		10.	Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	623	14	0	0	0
		11.	Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	624	15	0	0	0
	IV.		**Ostatní výnosy celkem**	**64**	**16**	**3 693**	**0**	**0**
		12.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	17	0	0	0
		13.	Ostatní pokuty a penále	642	18	0	0	0
		14.	Platby za odepsané pohledávky	643	19	0	0	0
		15.	Úroky	644	20	55	0	0
		16.	Kurzové zisky	645	21	1	0	0
		17.	Zúčtování fondů	648	22	1 205	0	0
		18.	Jiné ostatní výnosy	649	23	2 432	0	0
	V.		**Tržby z prodeje majetku, zúčt.rezerv a oprav. položek celkem**	**65**	**24**	**0**	**0**	**0**
		19.	Tržby z prodeje DNM a DHM	651	25	0	0	0
		20.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	653	26	0	0	0
		21.	Tržby z prodeje materiálu	654	27	0	0	0
		22.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	655	28	0	0	0
		23.	Zúčtování rezerv	656	29	0	0	0
		24.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	657	30	0	0	0
		25.	Zúčtování opravných položek	659	31	0	0	0
	VII.		**Provozní dotace celkem**	**69**	**32**	**29 205**	**0**	**0**
		29.	Provozní dotace	691	33	29 205	0	0
C.			**Výsledek hospodaření před zdaněním**		**34**	**1 419**	**0**	**0**
		34.	Daň z příjmů	591	35	1	0	0
D.			**Výsledek hospodaření po zdanění**		**36**	**1 418**	**0**	**0**

Předmět č věda a výzkum

Datum sestavení: 11.2.2010

Rozvahový den: 31.12.2009

Odesláno dne: 11.2.2010

Lenka Katolická
podpis a jméno sestavil

doc.PhDr.Pavel Kouřil, CSc.
podpis a jméno odpovědné osoby

otisk razítka

Dipl. Ing. Jiří Gawel KA ČR AUDITOR ev.č. 1457

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
612 00 Brno, Královopolská 147

2.2 Základní údaje

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., byl zřízen ve smyslu zákona č. 283/1992 Sb. jako pracoviště Akademie Věd České republiky s účinností ke dni 31. 12. 1992 pod názvem Archeologický ústav AV ČR, Brno, příspěvková organizace.

Na základě zákona č. 341/2006 Sb. se zřizovací listinou ze dne 28. června 2006 právní forma ústavu změnila na veřejnou výzkumnou instituci s účinností od 1. 1. 2007.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině ze dne 27. září 2007 byl doplněn předmět hlavní činnosti (záchranný archeologický výzkum).

Rada pracoviště:

Předseda:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
Místopředseda:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Členové:	doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.
	Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.
	PhDr. Karol Pieta, DrSc.

Dozorčí rada:

Předseda:	doc. PhDr. Radomír Vlček, Csc.
Místopředseda:	prof.PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.
Členové:	prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc.
	prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc.
	prof. PhDr. Petr Sommer, CSc.

2.3 Předmět činnosti

Předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech pravěkých a raných dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů, získávaných soustavnými i záchrannými výzkumy a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů. Předmět další a jiné činnosti – není

Statutárním orgánem veřejné výzkumné instituce je ředitel, který rozhoduje ve všech věcech, pokud nejsou svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

2.4 Organizační struktura

2.4.1 Výzkumná činnost ARÚB

- Středisko pro výzkum paleolitu a paleoetnologie – detašované pracoviště Dolní Věstonice
- Středisko pro archeologii doby římské a stěhování národů – detašované pracoviště Dolní Dunajovice
- Středisko pro slovanskou a středověkou archeologii – detašované pracoviště Mikulčice
- detašované pracoviště Opava
- oddělení moravskoslezského pravěku
- oddělení archeologické prospekce

2.4.2 Ostatní činnosti ARÚB

- Archiv
- Knihovna
- Referát archeologické památkové péče
- Referát ediční činnosti

- Technicko-hospodářská správa
- Sekretariát

2.5 Financování činnosti (v Kč)

	výnosy	náklady	zisk	Podíl výnosů
Institucionální prostředky	28 928 410	28 928 410	0	66,32 %
Účelové prostředky	1 228 149	1 228 149	0	2,82 %
Mimorozpočtové veřejné prostředky	2 798 232	2 798 232	0	6,41 %
Mimorozpočtové – zakázky HČ	10 666 029	9 248 245	1 417 784	24,45 %
Celkem	**43 620 820**	**42 203 036**	**1 417 784**	**100,00 %**

2.6 Základní personální údaje

2.6.1 Rozdělení zaměstnanců podle věku a pohlaví (fyzické osoby)

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0,00
21 – 30 let	7	7	14	21,54
31 – 40 let	8	8	16	24,62
41 – 50 let	5	5	10	15,38
51 – 60 let	13	7	20	30,77
61 let a více	2	3	5	7,69
celkem	**35**	**30**	**65**	**100,00**
%	**53,85**	**46,15**	**100**	

Pozn. Přepočtený počet pracovníků 2009 – 58,29

Přepočtený počet OZP v roce 2009 – 3,69 %

2.6.2 Rozdělení zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví (fyzické osoby)

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	4	2	6	9,23
střední všeobecné	2	6	8	12,31
úplné střední odborné	8	13	21	32,31
bakalářské	2	0	2	3,08
vysokoškolské	19	9	28	43,08
celkem	**35**	**30**	**65**	**100,00**
%	**53,85**	**46,15**	**100,00**	

2.6.3 Trvání pracovního poměru zaměstnanců

doba trvání	počet	%
do 5 let	30	46,15
do 10 let	13	20,00
do 15 let	4	6,15
do 20 let	5	7,69
nad 20 let	13	20,00
celkem	**65**	**100,00**

2.6.4 Celkový údaj o průměrných mzdách za rok (v Kč)

průměrná hrubá měsíční mzda	23 448

2.6.5 Celkový údaj o vzniku a skončení pracovního poměru zaměstnanců

nástupy	12
odchody	10

Pozn. Údaj je ovlivněn odchodem zaměstnanců k 31.12.2008 a nástupem nových zaměstnanců 2.1.2009

2.6.6 Čerpání mzdových prostředků podle zdrojů

Článek - zdroj	Mzdy v Kč	OON v Kč
1 Granty GA AV - účelové	260 000	185 010
3 Granty GA ČR - mimorozpočtové	192 500	145 000
4 Ostatní poskytovatelé mimorozpočtové	46 480	92 000
7 Zakázky hlavní činnosti – mimorozp.	1 914 100	1 031 906
8,9 Institucionální prostředky	12 525 285	515 855
Celkem	**14 938 365**	**1 969 771**

Mzdové prostředky	Mzdy v Kč	Podíl na mzdách
Institucionální	*13 041 140*	77,12%
- z toho na výzkumný záměr	*9 755 830*	74,81%
- z toho režie	*3 285 310*	25,19%
Účelové	*445 010*	2,64%
Mimorozpočtové z veřejných zdrojů	*475 980*	2,82%
Mimorozpočtové ze zakázek hlavní činnosti	*2 946 006*	17,42%
Celkem	**16 908 136**	**100,00%**

2.7 Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách

Použité účetní zásady:

Účetnictví je zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Majetek

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je evidován v pořizovací ceně.
- drobný majetek pořízený po roce 2007 není evidován v rozvaze a je účtován v roce pořízení přímo do nákladů ARÚB (účty 501AE a 518 AE).
- drobný majetek pořízený do 31.12.2006 a evidovaný v rozvaze je postupně vyřazován na základě schválených návrhů k vyřazení

- způsob sestavení odpisových plánů pro dlouhodobý majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů – pro rok 2009 byly stanoveny odpisové sazby:

Skupina	Roční odpis
Budovy, stavby	2%
Energetické a pracovní stroje	5%
Přístroje	10%
Motorová vozidla	20%
Inventář %	20%
Software	20%

Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu (uplatnění směnných kursů vyhlašovaných ČNB jako běžných či stálých kursů s uvedením termínů jejich změn):

- v průběhu roku byl používán denní kurs ČNB a účtovalo se pouze o realizovaných kursových rozdílech
- aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB.

Opravné položky k pohledávkám jsou tvořeny k pohledávkám po lhůtě splatnosti nad 7 měsíců ve výši 20%, u dvou pohledávek, které byla uplatněny u soudu, je tvorba OP v souladu se zákonem 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Účetní OP v souladu s předpisy platnými pro v. v. i. nejsou tvořeny.

Rezervy – nejsou tvořeny.

2.8 Doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Protokolem o majetku a závazcích, které přecházejí na veřejnou výzkumnou instituci, ze dne 30. ledna 2007, byl převeden do vlastnictví Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. majetek a další aktiva, závazky a další pasiva, ke kterým měla příslušnost hospodaření ke dni 31. 12. 2006 státní příspěvková organizace Archeologický ústav AV ČR, se sídlem Královopolská 147, Brno, IČ 68081758.

2.8.1 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (v Kč)

Majetek	pozemky	budovy	stavby	energ. stroje	prac. stroje	přístr.	dopr. prostř.	Inventář	výp. technika	SW	ned. majetek	celkem
počáteční stav	172 232	5 677 732	862 714	238 532	607 718	5 339 517	5 441 253	1 304 733	1 987 896	547 354	3 145 967	25 325 648
+ přírůstky	1 032 900	3 279 930	0	0	0	1 330 615	331 854	110 075	746 856	987 650	6 947 861	14 767 71
- úbytky	0	0	0	0	0	51 583	36 192	0	212 160	0	6 538 778	6 838 713
konečný stav	1 205 132	8 957 662	862 714	238 532	607 718	6 618 549	5736915	1 414 808	2 522 592	1 535 004	3 555 050	33 254 676
Oprávky												
počáteční stav	0	1 458 501	156 855	186 915	145 499	1 525 321	3 122 496	383 177	1 510 802	245 661	0	8 735 227
- vyřazení	0	0	0	0	0	55 925	36 192	0	207 818	0	0	299 935
+ oprávky	0	135 318	15 256	3 852	30 576	644 828	838 014	257 462	408 396	195 220	0	2 528 922
konečný stav	0	1 593 819	172 111	190 767	176 075	2 114 224	3 924 318	640 639	1711 381	440 881	0	10 964 215
Zůstat. cena	*1 205 132*	*7 363 843*	*690 603*	*47 765*	*431 643*	*4 504 325*	*1 812 597*	*774 169*	*811 212*	*1 094 123*	*3 555 050*	*22 290 463*

2.8.2 Krátkodobé pohledávky

(v Kč)	k 31.12.2008	k 31.12.2009 Brutto	k 31.12.2009 Korekce	k 31.12.2009 Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	**2 640 576**	**1 942 327**	**498 553**	**1 443 774**
Z toho – do lhůty splatnosti	*1 848 439*	*1 169 170*	*0*	*1 169 170*
- po lhůtě splatnosti	*792 137*	*773 157*	*498 553*	*274 604*
- z toho: nad 180 dnů PLS	*792 137*	*772 137*	*498 553*	*273 584*
Pohledávky za zaměstnanci	**19 184**	**80 572**	**0**	**80 572**
Krátkodobé poskytnuté zálohy	**177 469**	**165 426**	**0**	**165 426**
Dohadné účty aktivní	**0**	**0**	**0**	**0**
Daně a poplatky	**10 836**	**-52**	**0**	**-52**
Jiné pohledávky	**14 340**	**767**	**0**	**767**
Krátkodobé pohledávky celkem	**2 862 405**	**2 189 040**	**498 553**	**1 690 487**

2.8.3 Krátkodobé závazky

	k 31.12.2008	k 31.12.2009
Závazky z obchodních vztahů (v Kč)	**74 562**	**478 596**
Z toho dodavatelé:	74 562	478 596
-ve splatnosti	*74 562*	*478 596*
- po lhůtě splatnosti	*0*	*0*
Z toho ostatní závazky	0	0
Dohadné účty pasivní	**285 300**	**171 475**
Závazky k zaměstnancům	**1 111 321**	**1 310 430**
Závazky vůči státu, SSZ, ZP	**1 873 307**	**847 125**
Jiné závazky	**19 173**	**36 574**
Celkem krátkodobé závazky	**3 363 663**	**2 844 200**

2.8.4 Závazky ze sociálního zabezpečení

Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění činí 670 586 Kč (v 2008 - 610 689 Kč), ze kterých 478 687 Kč (v 2008 – 458 543 Kč) představují splatné závazky ze sociálního zabezpečení a 206 089 Kč (v 2008 – 181 372 Kč) představují splatné závazky ze zdravotního pojištění. Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění byly v termínu do 31. ledna 2010 uhrazeny.

2.8.5 Stát - daňové závazky

Daňové závazky činí 634 559 Kč (2008 – 1 262 618 Kč), ze kterých 176 933 Kč (2008 – 145 536 Kč) je splatný závazek z titulu přímých daní zaměstnanců, 457 626 Kč (2007 – 201 692 Kč) je splatný závazek z titulu DPH. Předpokládaný přeplatek z DPPO - 458 020 Kč (v 2008 – 915 390).

2.8.6 Změny ve jmění:

	Vlastní jmění	Sociální fond	Rezervní fond	Fond účel.urč. prostředků	Fond reprodukce majetku	Nerozděl. Zisk/ztráta	Hospodář. výsledek	Celkem
K 1.1.2009	16569221	317 498	101 559	1 161 900	725 448	819 144	5 310 523	17 027 811
zvýšení 2009	8 128 479	325 608	5 431 083	1 274 539	7 956 711	0	1 417 785	18 387 958
snížení 2009	2 407 237	337 145	962 062	1 161 900	7 849 263	0	5 310 523	10 410 478
K 31.12.2009	22 290 463	305 961	4 570 580	1 274 539	618 000	819 144	1 417 785	25 005 291

Zpracovali: PhDr. Jiří Doležel
Lenka Katolická, vedoucí THS

Schválil: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., ředitel

V Brně 13. 2. 2010